LUND UNIVERSITY

Nästan jobb?

Betydelser av kön, plats och tid i den liminala tillvaron som influencer

Nilsson, Gabriella; Ode, Anna

Published in:
Tidskrift för genusvetenskap

DOI:
10.55870/tgv.v44i1-2.13939

2024

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

Link to publication

Citation for published version (APA):
Nilsson, G., & Ode, A. (2024). Nästan jobb? Betydelser av kön, plats och tid i den liminala tillvaron som influencer. *Tidskrift för genusvetenskap*, *44*(1-2), 103-123. https://doi.org/10.55870/tgv.v44i1-2.13939

Total number of authors:
2

Creative Commons License:
CC BY

General rights
Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.
• Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
• You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
• You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: https://creativecommons.org/licenses/

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Download date: 12. Nov. 2026

ALMOST WORK?

Meanings of Gender, Place and Time in The Liminal Existence of an Influencer

GABRIELLA NILSSON AND ANNA ODE

Keywords
Work, work potential, liminality, micro-influencer, digital culture

Summary
The feminine-coded work as an influencer has emerged as young women have transformed their personal life stories and self-representations on social media into digital businesses. Despite similarities with other forms of media production, the concept of work is vague, both in the public's perception of what influencers do and for influencers themselves. It is challenging to differentiate between what is work and what is not, partly because influencers turn activities traditionally viewed as non-work, such as domestic chores, relationship building, and beauty care, into income-generating activities. As a result, the notion of work hours and workplace becomes unclear for influencers. Any location can become a workplace, and any time can become working hours. This article explores how influencers navigate the ambiguity of the concepts of work, work hours, and workplaces. Some view the fluidity of their work as an advantage, while others attempt to assert boundaries by orienting themselves towards traditionally male-coded workplaces, such as the office. Some seek support from institutionalized boundaries, such as children's school hours, to delineate work, while others feel shame about doing "non-work" activities when their children are in daycare. Regardless of their orientation, influencers must reconcile themselves to the fact that their work cannot be limited to specific times and places. What they sell is the experience of intimacy and authenticity that is created by blurring the boundaries between public and private life.

Original article; received: 30/04/2023; accepted: 17/05/2024.
Corresponding author email: gabriella.nilsson@kultur.lu.se
Copyright: © 2024 The author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially, provided the original work is properly cited and states its license.
Citation: *Tidskrift för genusvetenskap* 44 (1–2): 103–123
http://dx.doi.org/10.55870/tgv.v44i1-2.13939

Influencers befinner sig i epicentrum av digitalisering och motstridiga arbetsideal. En industrikapitalistisk idealisering av (manligt) lönearbete dröjer sig kvar, men utmanas av en nyliberal (postfeministisk) tilltro till individens (inte minst kvinnans) drivkraft att som entreprenör styra livet mot framgång och lycka. Här undersöks hur tolv kvinnliga mikro-influencers förhåller sig till könade normer för arbete, plats och tid i en liminal tillvaro av allestädes närvarande arbetspotential.

NÄSTAN JOBB?

Betydelser av kön, plats och tid i den liminala tillvaron som influencer

GABRIELLA NILSSON OCH ANNA ODE

Det feminint kodade arbetet som influencer har vuxit fram de senaste decennierna efter att framförallt unga kvinnor omvandlat sina privata livsberättelser och självrepresentationer i sociala medier till digitala verksamheter (Kearny 2006:16; Marwick 2015; Raun 2018). En influencer definieras här som en person som helt eller delvis försörjer sig på intäkterna från sina sociala medier. Vi undersöker hur kvinnliga influencers upplever och förhåller sig till arbetet.

I forskning om influencers förstärks ofta arbetets kvinnliga kodning genom att det beskrivs i vaga, exotiserande eller icke-produktiva termer som ett känsloarbete, ett uppmärksamhetsarbete eller ett synlighetsarbete (Marwick 2015; Abidin 2016; Petersson McIntyre 2021). Influencers själva drar emellertid hellre paralleller till traditionella mediehus när de beskriver vad de menar är ett nytt yrke (Hörnfeldt 2018). Till likheterna hör att medieinnehåll (berättelser, information, underhållning) i form av text, bild, ljud och film skapas och publiceras i en kontinuerlig produktionscykel, arbetsuppgifter som i sig inte är kvinnligt kodade. Men till skillnad från mediehusen sköter ofta samma person alla arbetsuppgifter: är producent, manusförfattare, regissör, redigerare,

distributör, mediestrateg, pressansvarig, rekvisitör, modell, skådespelare och programledare (Nilsson 2023).

Trots likheterna med annan medieproduktion är begreppet arbete vagt, både i allmänhetens syn på vad influencer gör och för influencers själva (Nilsson 2021, 2023). Det upplevs svårt att skilja mellan vad som är arbete och inte. Vagheten återkommer i diskursen om det nya arbetslivet (Allvin med flera 2006), men tycks särskilt framträdande när det gäller influencers. Kvinnliga influencers behöver mer än manliga återkommande legitimera yrkesvalet och försvara arbetet såsom varande arbete (Nilsson 2021). En förklaring är att medieinnehållet ofta gestaltar aktiviteter som i andra sammanhang kategoriseras som fritidsintressen, tidsfördriv eller hushållssysslor – aktiviteter som traditionellt varit och är kvinnligt kodade. Influencers gör arbete av, och tjänar pengar på, aktiviteter som ses som (kvinnligt) icke-arbete, såsom relationsskapande och socialt plattformsbyggande.

Men vagheten gäller också vad som är varan och vem som är kunden. Intäkterna som influencers försörjer sig på kommer ofta från företag som köper reklaminnehåll. Så till vida är följarna konsumenter av detta reklaminnehåll. Men samtidigt köper företaget tillgång till följarna, det är följarna som är varan, på den plattform som byggs upp av det ordinarie medieinnehållet.

Som en följd av arbetets vaghet blir även arbetstid och arbetsplats vaga begrepp för influencers. Vilken plats som helst blir plötsligt en arbetsplats. Tider på dygnet, veckan och året då andra är lediga, blir ofrånkomligen arbetstider. Samtidigt gör arbetsplatsernas och arbetstidernas vaghet själva arbetet till ett icke-arbete. I artikeln undersöker vi ur ett genus- och platsperspektiv hur kvinnliga influencers förhåller sig till den här genomgripande vagheten.

Att befinna sig i en situation där gränsen mellan arbetets och fritidens innehåll, tider och platser luckrats upp är inte unikt för influencers. Oregelbundna och oreglerade arbetstider och arbetsplatser anses kännetecknande för det nya arbetslivet (Allvin med flera 2006). Framväxten av arbetet som influencer har skett parallellt med att digitaliseringen satt normsystem rörande arbete och fritid, privat och offentligt i rörelse (Nilsson 2024). Influencers befinner sig i epicentrum av en diskursiv kamp mellan en kvardröjande industrikapitalistisk idealisering av (manligt) lönearbete och en ökad (post-feministisk) tilltro till individens (inte minst kvinnans) drivkraft att som entreprenör styra livet mot framgång och lycka (Taylor 2015; Alexandersson och Kalvaityte 2021; Petersson McIntyre 2021). Således får influencers ofta exemplifiera för- och nackdelarna i kampen om gig-ekonomins vara eller icke vara – antingen frigörelse och framsteg eller undergång och förfall (Woodcock och Graham 2020; Nilsson 2021). Kampen innefattar att den traditionella organiseringen av arbete uppfattas som

antingen moralisk, trygg och hälsosam, eller fyrkantig, snäv och förtryckande; att det nya arbetslivet beskrivs som antingen kreativt, flexibelt och fritt eller gränslöst, hotfullt och prekärt. Sociala medier och influencer-branschen har blivit ett utrymme där en entreprenöriell femininitet skildras på gott och ont (Duffy och Hund 2015; Yallop 2021).

Influencer-branschen kan med utgångspunkt i kritisk arbetslivsforskning sägas ingå i en 24/7-kapitalism (Crary 2013) som pågår i en social fabrik som aldrig sover (Fleming 2015), som förutsätter ett passionerat förhållningssätt (Hong 2015; Hope och Richards 2015; Duffy 2016) och som främjar en ”grym optimism” som får individen att förgäves tro att allt är möjligt trots strukturella begränsningar (Berland 2011). Fleming menar att sömnlösheten som präglar tillvaron gör att arbetet inte längre befinner sig utanför individen – såsom vid löpande bandet – utan inuti. Arbetet har förvandlats till ”något vi är, snarare än något vi bara gör bland andra saker” (2015: 37, vår översättning). Ur ett genusperspektiv går det förvisso att ifrågasätta det nya i det allestädes närvarande, gränslösa arbetet. Det går att ifrågasätta om arbete för kvinnor någonsin varit ”något vi bara gör bland andra saker”. Den sömnlöshet Fleming menar kännetecknar det nya arbetslivet framstår snarare som kännetecknande för hur kvinnors liv i alla tider präglats av ständigt sysselsätta händer och normer om oavbruten tillgänglighet för andra (Nilsson 2024).

I detta sammanhang av motstridiga arbetsideal befinner sig de tolv kvinnliga influencers som figurerar i den här artikeln. Syftet är att undersöka hur de förhåller sig till egna föreställningar om, och samhälleliga normer för, arbete, arbetstid och arbetsplats. Vilka strategier har de, vilka regler sätter de upp och hur förhandlar de med sig själva för att tillvaron som influencer ska bli möjlig att förstå och förhålla sig till som ett arbete? Vilka glidningar sker i vardagen mellan arbete och icke-arbete, mellan tider och platser för arbete och fritid? Vilka gränsdragningar gör de i relation till tid och plats och hur påverkas dessa av normer för kön respektive tiders och platsers könskodning?

Det är ett väletablerat faktum att arbete könskodas (Acker 1990) i bemärkelsen att den arbetande individens kön gör något med hur arbetet definieras och värderas och att arbetets innehåll omvänt gör något med individens möjlighet att göra kön. Kön förstås i den här artikeln följaktligen som en social kategori som till sitt innehåll är såväl samhälleligt kringskuren som kontextberoende. Men vad som härutöver behöver tillföras forskningen om det nya arbetslivet, påpekar Grip och Jansson, är ett fokus på intersektionen mellan platsens och arbetets könskodning. En arbetsplats, skriver de, är inte en tom container där könskodat arbete utförs, utan platsen påverkar könskodningen av arbetet (Grip och Jansson 2021: 6). Vi tar fasta på detta och prövar dessutom antagandet att

inte heller tiden är en sådan tom container, utan att även den bär på en könskodning som inverkar på upplevelsen av och synen på det arbete som utförs.

Metod och disposition

Artikeln utgör en av delstudierna i det större forskningsprojektet *Influencers livsvärldar* (Vetenskapsrådet 2019-03142) som behandlar olika materialkategorier och kategorier av influencers (Nilsson 2021, 2022, 2023, 2024). Analysen här bygger på semistrukturerande djupintervjuer med tolv mikro-influencers i åldrarna 25-40 år som identifierar sig som kvinnor och som genomfördes under 2022. Med mikro-influencers avses personer med färre följare än de omskrivna mediepersonligheter som ofta förekommer i debatten. Intresset för gruppen bland företag som använder influencermarknadsföring har ökat under åren då mikro-influencers anses ha en mer autentisk relation med sina följare. Källorna till försörjning är emellertid desamma för denna grupp som för andra influencers. Intäkterna kommer från försäljning av reklamplatser, reklamsamarbeten och genom försäljning av relaterade tjänster såsom konsultuppdrag eller lansering av egna produkter. Det som betraktas som influencers kärnverksamhet och det som rent konkret genererar intäkter är alltså två olika saker.

Potentiella intervjupersoner identifierades som på Instagram hade upp till 20000 följare och kontakt togs via deras Instagramkonton. Valet av plattform vid urvalet har som en konsekvens riktat intervjudelen av projektet mot kvinnor. Åldersgruppen är inte avsiktlig, utan en konsekvens av vilka som velat medverka. Rekryteringen har präglats av svårigheter att komma i kontakt med yngre influencers. Att intervjuerna gjorts med en grupp, relativt sett, äldre influencers har sannolikt betydelse för deras förhållningsätt till de förändrade normer för arbete som präglat de senaste decennierna. Tre av intervjupersonerna hade ambitionen att starta företag redan när de först skapade sina konton i sociala medier. De övriga beskriver att allt började som en kul grej och att försörjningsmöjligheten uppkommit successivt. Deras innehåll liksom valet av kanaler och arbetssätt skiljer sig delvis åt. Vissa producerar innehåll med fokus på ett visst kunskapsområde eller tema medan andra har vad som kan beskrivas som ett livsstilsinnehåll. Samtliga tjänar pengar på sitt arbete i sociala medier, men i olika omfattning. Flertalet försörjer sig helt på arbetet som influencer, någon önskar kunna göra det i framtiden, och ytterligare någon vill att arbetet förblir ett projekt vid sidan av en annan sysselsättning.

Intervjuerna har analyserats genom en etnografisk innehållsanalys, vilket innebär att analytiska teman utkristalliserats successivt i takt med att vi läst och diskuterat intervjutranskriptionerna flertalet gånger. Ett centralt tema var intervjupersonernas samstämmiga beskrivning av tillvaron som influencer på ett

sätt som framstod som ett liminalt tillstånd. Grundbetydelsen i Victor Turners användning av begreppet liminalitet är som en övergångsfas där individen passerar från en status till en annan; ett mellanrum eller transitzon där individen är varken det ena eller det andra, med allt vad det innebär av tvetydighet, paradox och förvirring (Turner 1970). Även om övergången är central övervägde redan Turner själv möjligheten att liminalitet i det moderna samhället kunde vara av mer permanent art – ett tillstånd snarare än en passage – med livsstilar som tycktes ständigt inneslutna i liminalitet (1974: 261). Liminalitetsbegreppet har därför använts i analyser av flexibla arbeten och entreprenörskap för att fånga ett mer långsiktigt gränsöverskridande tillstånd, inte minst i sociala medier (Domenico med flera 2014).

Inledningsvis undersöker vi hur intervjupersonerna beskriver det liminala tillståndet som en förutsättning för arbetet som influencer, liksom hur detta både kan upplevas fungera subversivt och som något som de försöker värja sig från. Därefter övergår vi till att studera hur de orienterar sig på olika sätt i denna tillvaro – hur vardag och fritid på olika sätt tillåts övergå i arbete, samt hur arbetet hålls på avstånd genom olika gränsstrategier. Här lånar vi inspiration från Sara Ahmed som teoretiserar hur individen orienterar sig i förhållande till omvärldens normsystem genom att röra sig i tillvaron utmed olika linjer (Ahmed 2007).

Individens förhållningssätt till förändrade normer för arbete, individens linjering i tillvaron, har inom arbetslivsforskningen ofta studerats med utgångspunkt i gränsteorier som beskriver hur individen agerar för att inrätta, upprätthålla eller överskrida gränser för arbetet (Allvin med flera 2006). Segmentering är ett begrepp för att beskriva hur livet, tiden och rummet delas upp i tydligt avgränsbara (könade) kategorier, såsom arbete och fritid, privat och offentligt. På motsvarande sätt används integrering för att beskriva överlappningen mellan dessa kategorier (Fonner och Stache 2012). Individen kan föredra olika grader av integrering eller segmentering men kännetecknande för det nya arbetslivet är ökad acceptans för flexibilitet i tid och rum som gör det upp till individen att aktivt ”gränsarbeta” för att upprätthålla eller avveckla gränser mellan arbetsliv och privatliv (Nippert-Eng 1996). I artikeln skiljer vi mellan övergångsprocesser, -praktiker och -artefakter som öppnar upp och släpper in arbete i vardagen och gränspraktiker som syftar till att hålla arbetet på avstånd.

Ett liminalt tillstånd

Först undersöks hur influencers beskriver och värderar tillvaron i relation till dikotomin arbete och fritid. Ida, en av dem vi intervjuat, beskriver tillvaron som influencer som flytande.

> Det är jätteflytande. Det är 100 procent flytande […] Alltså det känns mer som mitt *liv* än som ett *jobb*. […] Det känns kreativt, som en blandning mellan jobb och, jag vet inte. Det är konstigt. Det är liksom mitt emellan allting. (Ida)

Här åskådliggör Ida vad vi avser med begreppet liminalt tillstånd – en tillvaro mitt emellan och både och. Att Ida använder ordet ”flytande” för att beskriva tillvaron är symptomatiskt i det senmoderna samhälle som Zygmunt Bauman (2006) kallat en flytande modernitet, kännetecknad av lösa förbindelser, rotlöshet och osäkerhet. Turners förståelse av liminalitet som ett långvarigt tillstånd och Baumans begrepp flytande modernitet delar ambitionen att kanalisera samhällelig tvetydighet och upplösning, vad som från ett motsatt perspektiv beskrivs som flexibilitet och frihet (Allvin med flera 2006). Det här dubbla perspektivet, som härrör från två konkurrerande arbetslivsdiskurser, framträder i Idas beskrivning av tillvaron som både ”konstig” och ”kreativ”. Den liminala tillvaron präglas av social osäkerhet men antas samtidigt öppna för entreprenöriell kreativitet (Domenico med flera 2014).

Andra ord som intervjupersonerna använder för att ringa in det liminala tillståndet är luddigt, diffust och blurrigt. ”Var går gränsen mellan vad som är jobb och inte? Den är en himla diffus gräns. Finns den ens?”, frågar sig Kajsa, ”Eftersom jag har gjort min hobby till ett jobb, så finns ingen gräns mellan vad som är vad”. Den diffusa gränsen medför för vissa att arbetet tränger in i, och smälter samman med, den egna kroppen (jämför Fleming 2015: 37). Stina har svårt att separera företagsverksamheten från jaget. ”Jag är ett företag” säger hon. ”Jag är också en privatperson, men det jag gör är en företagsverksamhet. […] Jag är inte bara mig själv” (Stina). I en arbetslivskontext som struktureras av industrikapitalistiska normer för manligt lönearbetet framstår den diffusa tillvaron som gränslös, omoralisk och hotfull; som präglad av upplösning av individens roller. I en värld befolkad av influencers beskrivs traditionella hierarkier, inte minst ålders- och könshierarkier, ha vänts upp och ner (Nilsson 2021).

Mot det diffusa ställs det trygga, moraliska och hälsosamma i ett liv med tydliga, lagstadgade gränser för arbete i tid och rum. Några av intervjupersonerna värjer sig mot det liminala tillståndet och orienterar sig mot ett liv i linje med en traditionell arbetsstruktur. Detta gäller särskilt dem som redan från start sett sig själva som entreprenörer. Som Sara Ahmed (2007) visar orienterar vi oss inte planlöst, utan påverkas av normer och socialt upptrampade linjer, i det här fallet samhälleligt etablerade yrken. Individen föredrar att vara i linje, att vara begriplig och acceptabel i andras ögon, snarare än det motsatta.

Andra intervjupersoner betraktar tillvaron mer som en livsstil och pengarna de tjänar som en bonus. Denna kategori verkar enklare kunna hantera att

arbetstid och fritid flyter samman i ett liminalt tillstånd och har följaktligen inte lika stort behov av att vara i linje med samhället i övrigt. Tvärtemot den tvetydighet och osäkerhet som följer av begreppet liminalitet, betonar de att den diffusa tillvaron är något positivt, skönt och avkopplande – en frihet från det traditionella arbetslivets krav och begränsningar. Denise liknar tillvaron som influencer vid ett ”pensionärsliv”.

> När jag började jobba sa jag så här: ’Fy fan vad jag längtar till pensionen’. Pensionärer lever fan drömlivet. De läser tidningen, dricker kaffe, går på promenad, påtar i trädgården, läser böcker, går på restaurang. Fan vad nice! Och det känns lite som att jag är pensionär nu. Som att jag har lurat systemet. Att jag har kunnat gå i pension och samtidigt får betalt för det. Det är en sanning med modifikation, jag jobbar jättemycket, men det känns inte som att jag jobbar. […] Innan levde jag för fritiden och helgerna. Nu lever jag för måndagen. (Denise)

Liknelsen med pensionärslivet framstår som paradoxal, då pensionärens fria tillvaro förutsätter en övergång från produktiv till icke-produktiv samhällsmedborgare, med allt vad det innebär av statusförlust. Detta medan tillvaron som influencer i mångas ögon är en högstatus-tillvaro. Men för Denise förefaller människovärde och samhällsmedborgarskap inte vara kopplat till den kapitalistiska synen på produktion. Istället är begreppet pensionär en neutral benämning på någon som får betalt för att göra vad den vill. Denise har nu fått samma möjlighet att göra vad hon vill. Visserligen jobbar hon ”jättemycket” men utan att det ”känns” som att hon jobbar. Hennes uppfattning om hur det ”känns” att jobba, tycks referera till en arbetsmoral som innefattar hårt och träget arbete oavsett hur slitsamt, tråkigt och meningslöst arbetet än är och fritiden som den enda tid då individen är fri från denna känsla. Denise och de andra tycks ha anammat det nyliberala ideal som eftersträvar att arbete ska vara roligt, flexibelt och leda till självförverkligande. Idealet har emellertid problematiserats, inte minst från ett intersektionellt perspektiv som frågar för vem det är möjligt att uppnå, och för vem det snarare leder till självexploatering och otrygghet (Duffy 2016; Ashton och Patel 2018; Taylor och Luckman 2018).

Men samtidigt framstår Denises önskan att som 30-åring leva ett icke-produktivt pensionärsliv istället för ett produktivt arbetsliv som på gränsen till karnevalistisk i Michail Bachtins mening (2007). Kännetecknande för karnevalen är att normer, hierarkier och roller kastas om. Då karnevalens språk, skrattet, menar Bachtin, inte förstås av makten, blir karnevalen en folkfest med omstörtande kraft, i det här fallet av en kapitalistisk ordning som begränsar medborgarnas frihet genom att strukturera deras liv i tids- och rumsenheter

som passar industrikapitalismen; en ordning där individens värde är kopplat till kön, ålder och arbetsförmåga. Denise upplever sig ha lurat systemet när hon inte följer invanda linjer utan bryter mot såväl åldersnormer som mot dikotomin arbete och fritid. Att hon tagit måndagen i besittning, en av de kanske viktigaste symbolerna för denna ordning, kan ses som en motståndshandling som, liksom karnevalen, omkullkastar och vänder det förgivettagna upp och ner. Samtidigt som det liminala tillståndet kan upplevas som osäkert och omstörtande i såväl egna ögon som i utomståendes kan det ses som en källa till förändring (Nilsson 2021). Detta är i linje med Turner som menar att det härskande tillståndet är strukturellt och det liminala anti-strukturellt. Det är när det anti-strukturella utmanar den vedertagna strukturen som förändring kan ske.

Släppa in arbete

Tillvaron som influencer beskrivs närmast samstämmigt vara ”100 procent flytande”, något vi ser som att intervjupersonerna, oavsett om de orienterar sig mot ett traditionellt arbetslivsideal med skarpa gränser mellan arbete och fritid, eller mot ett nyliberalt flexibilitetsideal, befinner sig i ett långvarigt liminalt tillstånd. I det här avsnittet analyseras hur och när det liminala tillståndet tillfälligt lämnas genom att tillvaron manifesteras i form av vad intervjupersonerna kategoriserar som faktiskt arbete.

Vad som kännetecknar det liminala tillståndet är att arbetspotentialen i den diffusa, fritidsliknande tillvaron är allestädes närvarande. Med arbetspotentialens allestädes närvaro avser vi att varje tid, plats och sysselsättning närsomhelst kan omvandlas till arbetstid, arbetsplats och arbetsuppgift. Arbetspotentialen i tillvaron som influencer kan liknas vid ett bakgrundsljud som kan skruvas upp eller ner, men aldrig helt stängas av. Beroende på situation kan det vara mer eller mindre sannolikt att en sysselsättning kommer att fungera som arbetsuppgift i bemärkelsen omvandlas till digitalt innehåll, men den kommer alltid ha kvar sin potential. Karin beskriver arbetspotentialen som att jobbhjärnan är på även under fritiden: ”Hjärnan är i gång på ett annat sätt. Även när det bara är förströelse så är det som att jobbhjärnan slår på liksom”.

Ett annat sätt att beskriva beredskapen till arbete är som en ständigt sökande blick. Den sökande blicken kan vara en fotografisk blick, som medvetet och systematiskt dokumenterar vardagsbetraktelser som upplevs ha arbetspotential. För Karin, vars digitala innehåll består av ”flytande vardagsbetraktelser”, som hon kallar det, förutsätter tillvaron att hon ser sin vardag genom kameran. Då det ständiga fotograferandet blivit en del av livet för Karin, kräver kanske inte varje enskilt fotografi att bakgrundsljudet skruvas upp särskilt mycket, men kanske är grundvolymen högre för henne än för andra genom att jobbhjärnan

hela tiden är på. Att ha en fotografisk blick påslagen definieras inte som arbete, men samtidigt inser Karin att den innebär att hon ”aldrig är ledig”.

Den sökande blicken kan också vara en omedveten blick som svarar på intryck utifrån. Carolina menar att blicken är med henne hela tiden.

> Det kan vara att jag är ute på stan för att köpa batterier till brandvarnaren liksom, och så går jag förbi en fin blomsterhandel och bara: ’Åh, här skulle det bli jättefina bilder’. Då passar jag på för att jag ändå är där, typ. Jag går inte ut och: ’Nu ska jag fota bilder till min Instagram’. Utan jag hittar liksom saker på vägen som är fina. (Carolina)

Här beskriver Carolina arbetet som något hon ”passar på” att göra när hon ändå är ute på stan. Det som får arbetet att hända är att blicken registrerar blomsteraffären och dess arbetspotential. Blomsteraffärens funktion i Carolinas tillvaro som influencer kan beskrivas som ett övergångsobjekt som främjar genomsläppligheten mellan det privata ärendet på stan till en tid och plats för arbete. Även Karins kamera ovan, kan ses som ett sådant övergångsobjekt genom att den möjliggör en senare övergång från vardagssysslor till publiceringen av digitalt material.

Blomsteraffären skulle också kunna ses som en ”tredje plats för arbete”, ett begrepp som alltmer kommit att tillämpas inom arbetslivsforskningen för att synliggöra komplexiteten i dikotomin arbete och fritid (Soja 1996). Di Domenico, Daniel och Nunan beskriver att entreprenörer i ökande utsträckning utför sitt arbete på så kallade tredje platser – platser som varken är hemmet eller arbetsplatsen, såsom caféer, tåg, bibliotek eller hotellobbys (Di Domenico med flera 2014). I en nyliberal arbetslivsdiskurs anses flexibiliteten i valet av arbetsplats vara en av de främsta fördelarna. Att influencers utför sitt arbete på tredje platser är inte förvånande, men vad som skiljer platsen i Carolinas exempel från Di Domenico, Daniel och Nunans, är att dess potential som arbetsplats upptäckts i stunden av den sökande blicken. För influencers är tredje platser följaktligen inte bara arbetsplatser utan övergångsobjekt där fritid blir arbete och det privata blir professionellt.

All arbetspotential som registreras av blicken blir inte övergångsobjekt. Privata omständigheter gör det ibland omöjligt att omvandla potential till faktisk handling. Karin beskriver hur hon fått släppa fototillfällen för att det inte passat familjen.

> Jag kan ha varit så här: ’Men shit, det här hade varit ett himla fint foto!’ Men så är Johan skitsur och Alice skriker. Det är rätt många gånger som jag velat ta en

> outfit-bild, men där familjen inte pallat det. Och då bara: 'Det gör inget'. Fan. (skrattar). (Karin)

Här framstår den sökande blicken som pockande. När potentialen är identifierad är den svår att släppa och Karin svär inombords åt det missade fototillfället.

Utöver övergångsobjekt, som en kamera eller en blomsteraffär, förekommer övergångspraktiker och övergångsprocesser. Fonner och Stache visar att tid spelar en nyckelroll i övergången mellan arbete och fritid (2012). Susannes beskrivning av tiden när hon nattar barnen skulle kunna ses som en övergångsprocess.

> Vid varje läggning formulerar jag blogginlägg. Det är väl enda gången man stannar av. Man bara ligger där och myser med sina barn. Då kan man tänka så mycket. Och det är oftast då jag kommer på saker att skriva om. […] Jag tänker, tänker, tänker […] och sen bara: Nu är det dags! Och då öppnar jag datorn och så bara rinner det ut ord ur fingrarna. Ett blogginlägg brukar inte ta så lång tid […]. Det tar en halvtimme, kanske, att skriva, men det kan ha marinerat i timmar. (Susanne)

För Susanne framstår läggningsrutinen som en process där arbetsvolymen successivt skruvas upp. Läggningen tvingar henne att stanna upp och frigör tid för tänkande. Hennes beskrivning av läggningen synliggör att hon befinner sig i ett liminalt tillstånd. Hon är både mamma och bloggerska, hon både myser och tänker, men samtidigt har ingen av dessa roller och praktiker ännu getts företräde. Det finns en allestädes närvarande arbetspotential i det långvariga tänkandet, men det är först om och när datorn öppnas och orden rinner ur fingrarna som arbetspotentialen tas tillvara och omvandlats till faktiskt arbete. Om läggningen är en övergångsprocess är datorn ett övergångsobjekt med hjälp av vilket det inte längre råder något tvivel om att det är arbete som utförs. Under denna halvtimmeslånga sekvens har det liminala tillståndet tillfälligt lämnats för en tydligt definierbar arbetsuppgift, som också tillfälligt låser fast Susanne i rollen som bloggerska, inte mamma.

Susanne förefaller på förhand vara öppen för att övergången ska ske under läggningsrutinen. Den är medveten och förväntad. Kanske behöver hon tvingas till att ”stanna av”, för att blogginlägget ska bli skrivet. Andra framställer övergångsprocessen som slumpartad och omedveten trots aktivitetens uppenbara arbetspotential. Kanske hänger detta samman med att aktiviteterna sker på kvinnligt kodade platser, såsom barnen säng ovan eller det café Karin besöker med vänner? Karin beskriver att när hon går och fikar räknar hon det som en fritidssysselsättning trots att hon fotograferar fikat i syfte att använda bilderna professionellt. Inte ens själva fotograferandet räknar hon som arbete, utan enbart praktiken att senare, och på en annan plats, lägga ut bilderna i sina sociala

medier. Detta gör att arbetsprestationen, i tid räknat, blir liten, på liknande sätt som för Susanne ovan, som bara räknar de trettio minuter det tar att skriva ett blogginlägg som arbete, trots att innehållet ”marinerat i timmar” i hennes hjärna. Karin förklarar hur den här avgränsningen går till.

> När jag tar bilder på en fika så är det för att jag faktiskt fikar. Jag var och fikade privat men när jag sen lägger ut bilderna så är det mitt jobb. Fattar du? Det är knappt jag fattar själv (skratt). Jag sitter liksom inte och klockar mig när jag tar bilderna. Jag klockar inte den tiden, liksom. (Karin)

Karin definierar arbete som något som kan och bör klockas. Hon ger indirekt uttryck för en traditionell syn på arbete som reglerat av stämpelklockor och tidrapporteringsdokument. Den tid hon spenderar på caféet är en annan sorts tid än arbetstid. Hon klockar sig inte när hon tar bilderna, alltså är fotograferandet inte att betrakta som en arbetsuppgift. Även om Karin skrattande medger att hon inte riktigt fattar, framstår det som tydligt avgränsat att själva fikat är något privat medan publicerandet av bilder från fikat senare under dagen är något professionellt. Betydelsen av vad som sker däremellan – när det ena övergår i det andra och på vilket sätt – är emellertid underkommunicerad. Detta ligger i linje med hur kvinnligt kodat arbete, det arbete som är allestädes närvarande och ständigt pågående i korta sekvenser inemellan, i alla tider betraktats som icke-arbete. Inte ens kameran som används för att ta bilden ges status som arbetsverktyg, trots att den inte fyller någon funktion för det privata fikat. Men som övergångsobjekt är det ofrånkomligen kameran och dess minneskort som, bokstavligt talat, bevarar fikats arbetspotential till dess att den tas i anspråk, det vill säga när bilderna sedan publiceras.

Något som försvårar segmenteringen av arbete och fritid, är att övergångsprocessen liksom den ekonomiska potentialen i denna, kan infinna sig retroaktivt. Kajsa beskriver detta som svårt att förhålla sig till.

> Ibland vet jag inte om det jag gör idag är något jag kommer få betalt för, eller om det är någonting jag bara gör på lust. Men imorgon kommer kanske det jag gör idag att ge mig ett jobberbjudande. Då blir det här som bara var luststyrt ett jobb, fast jag visste inte att jag jobbade då. […] För mig är det en väldigt svår gräns. (Kajsa)

Hon ger ett konkret exempel:

> Nu har jag gjort ett bord, säger vi. Och sen hör ett bordsbens-företag av sig och säger: ’Shit vilket coolt bord. Vill du göra ett bord till, men då kanske använda

> våra bordsben?' […] Eller något sånt. Saker jag gör på lust kan vara jobb utan att jag vet om att de kommer att bli det. (Kajsa)

Den ovisshet Kajsa ger uttryck för kan problematiseras såsom ett ”förhoppningsarbete”, ett obetalt arbete som utförs i väntan på framgång men utan några garantier (Berlant 2011; Duffy 2016). Exemplet synliggör också en otydlighet kring vad som är influencers kärnverksamhet – att skapa ett intresseväckande, roligt eller underhållande innehåll som följare vill återkomma till och engagera sig i, eller att locka företag att betala för att synas i detta innehåll. Oavsett vilket visar den här studien att vad som är arbete och inte för en influencer är långt mer komplicerat än att vara ”vandrande reklampelare”, som arbetet ofta sammanfattas i medierna (Nilsson 2021).

Stänga ute arbete

Ovan beskrev vi hur det liminala tillståndets arbetspotential släpps fram genom övergångsobjekt och övergångsprocesser. Här fokuseras hur arbetspotentialen hålls på avstånd genom olika former av gränsarbete. Majoriteten av dem som använder yrkesbenämningen influencer är kvinnor (Yallop 2021). Deras digitala innehåll, respektive de platser där detta innehåll skapas, är ofta kvinnligt kodade. Kanske som en konsekvens av detta upplevs arbetet som ett vagt och flytande icke-arbete som utövas på icke-arbetsplatser. Som motstrategi orienterar sig flera informanter mot samhälleligt erkända arbetstider och arbetsplatser. För dem fyller idén om kontoret som en plats där riktigt arbete sker, en viktig funktion i gränsarbetet. Vissa har redan ett kontor medan andra har ambitionen att skaffa ett i framtiden. Om arbetet utförs på en avgränsad plats, förväntas det bli lättare att minska genomsläppligheten för arbetspotentialen under tider då de inte befinner sig där. Med ett kontor, menar Kajsa, ”kan man tvinga sig till jobb-fritid. Annars, om man inte gör det, så är det nog lite flytande” (Kajsa). De som har svårast att förlika sig med det liminala tillståndet är de som önskar segmentera tillvaron som influencer rumsligen med hjälp av ett kontor. Samtidigt tvingas de, som Estelle, inse att ett kontor inte riktigt fungerar som arbetsplats för en influencer.

> Jag har övervägt att skaffa ett kontor men när jag ska göra samarbeten, fota och filma, vill jag ju göra det i min hemmamiljö. Det vill jag ju inte göra på ett kontor. Det är inget företag som vill ha sin produkt fotad mot en vit vägg på ett kontor liksom. (Estelle)

Här synliggör Estelle den springande punkten att vissa delar av ett kvinnligt kodat arbete inte går att utföra på en manligt kodad plats. Vad influencers

säljer är den upplevelse av intimitet och autenticitet som skapas genom att gränserna till det privata är genomsläppliga. Det är därför missvisande att tala om gränsarbete som strategier för att förhindra att arbete och fritid blandas samman när det gäller influencers. För många är fritiden per definition arbetet och vice versa. Istället handlar gränspraktiker om att överrösta bakgrundsljudet från potentiellt arbete (jämför Gold och Mustafa 2013).

Många accepterar det liminala tillståndet som en förutsättning för tillvaron som influencer. De trivs med att arbetet spiller ut över fritiden och att fritiden tränger in i arbetet. De ser det ekonomiska värdet i det och tycker dessutom att det är roligt. Som Denise formulerar det:

> Lite krasst försöker jag tänka att det är en del av jobbet att det är måndag till söndag, att det är alla dagar i veckan. Det jag vinner på det är att jag kan gå på massage en torsdag klockan tio och att det är mitt jobb. […] Det finns en otrolig frihet som är värd så mycket. (Denise)

För dem som likt Denise uppskattar fördelarna med det liminala tillståndet framstår inte ett aktivt gränsarbete som prioriterat. Karin beskriver hur hon gärna ”fuskar” sig förbi de gränser hon satt upp. För Denise räcker det att följa sin känsla, en form av mental avgränsning (jämför Clark 2000).

> Jag har ingen regel att efter den tiden, eller på det här sättet, utan det är snarare en känsla av att ’Nej, nu vill jag bara vara jag. Nu vill jag bara vara med min familj’. […] Då lyssnar jag på det. (Denise)

Det är behovet att värna jaget som framhävs i Denises beskrivning – hennes önskan att ibland ”bara vara jag”. Parallellt med upplösningen av gränsen mellan arbete och fritid, förefaller det liminala tillståndet inbegripa ett hot om jag-upplösning som på många sätt liknar hur kvinnor traditionellt beskrivit rollen som mödrar och husmödrar – som att det ständigt pågående arbetet och de aldrig sysslolösa händerna sammansmälter med jaget och existensberättigandet.

En rumslig begränsning av arbetet är svår att genomdriva i praktiken. Inget företag vill ha sin produkt fotad mot en vit vägg på ett kontor. Och som framgått tidigare kan arbetets ”tredje platser” behöva uppstå i stunden, när de fångas av en aktivt sökande blick. Istället försöker vissa informanter gränsarbeta med hjälp av tidsbundna ritualer och tidsgränser. Vanja beskriver sig vara noga med gränsarbetet: ”Jag gör väldigt skarp åtskillnad mellan arbetstid och fritid. Just för att jag tycker så mycket om att jobba, är det viktigt att skilja på det”. I Vanjas gränsarbete ingår att alltid ”ha minst ett dygn per vecka som är

helt ledigt, helst ett och ett halvt". Här ingår även tidsgränser för när hon får använda telefonen till aktiviteter i sociala medier. På kvällar och helger ska hon undvika att producera innehåll i telefonen. Den här tidsgränsen synliggör att arbete för Vanja inte är förknippat med ett långsamt och tidskrävande tänkande, som för Susanne ovan, utan med användandet av den tekniska utrustningen. Följaktligen, om den tekniska utrustningen är avstängd sker inget arbete.

Allvin med flera (2006) visar att det är en vanlig strategi bland frilansare att låta den tekniska utrustningens gränser markera arbetets tidsgränser. För de frilansjournalister de intervjuat var att öppna och slå på datorn detsamma som att träda in i arbetets sfär, ett avgränsat rum (2006: 125). Så betraktad fungerar den tekniska utrusningen som fysisk gränsvakt på likande sätt som stämpelklockan eller fabriksgrindarna gör. Men riktigt så enkelt som att stämpla ut och stänga grinden bakom sig är det inte för Vanja. Telefonen som gränsobjekt är svår att upprätthålla eftersom, som hon formulerar det, "man är ju konsument i sociala medier också". Telefonen är till för både arbete och fritid. Istället för att helt välja bort telefonen, försöker Vanja förhandla fram en åtskillnad mellan att vara producent och konsument:

> Att jag bara konsumerar för att det är intressant, roligt eller givande och att jag inte producerar. Så skulle jag säga: produktion är lika med jobb, konsumtion, ja, det kan vara jobb men det kan också vara fritid. (Vanja)

Istället för att hålla fast vid en tidsgräns kopplad till den tekniska utrusningen, omförhandlar Vanja istället själva definitionen av vad som är arbete. Exemplet synliggör hur problematiskt gränsarbetet kan vara även för en person som säger sig vara extra noga med att göra en skarp åtskillnad mellan arbete och fritid.

När det gäller att ta ut semester beskriver sig Vanja som något av ett undantag från andra influencers. Varje sommar tar hon ledigt från sociala medier i några veckor och annonserar till följarna att "Nu har jag semesterledigt". Vanjas gränsarbete inför och under semestern framstår, precis som hon själv konstaterar, som ett undantag. För influencers är semestrar, högtider och helger högsäsong eftersom de innefattar sysselsättningar som lämpar sig att berätta om och gestalta. Att hålla semesterstängt uppfattas av många som alltför riskabelt (Nilsson 2023, 2024). Men även Vanja kan ställas inför möjligheter som tvingar henne att bryta mot semesterregeln. Hon erkänner att gränserna "kan behöva korrigeras eller uppdateras ibland".

> Som förra sommaren. Jag hade tänkt vara ledig sex veckor men så fick jag ett jättestort kunduppdrag precis före semestern och då kunde jag inte vara ledig helt enkelt. Jag kunde inte säga nej till det uppdraget, det var för bra. (Vanja)

Vi har tidigare beskrivit hur arbetspotentialen är svår att värja sig från. Av Vanjas beskrivning framgår att inga gränser är så segmenterade att det inte kan överskridas. Vad som med Clark (2000) kan kallas en gränspasserare, kunde tränga igenom hennes strikta gränser för arbetstiden, nämligen en uppdragsgivare med ett ”jättestort kunduppdrag”. I tillvaron som influencer är viss genomsläpplighet en förutsättning för försörjningsmöjligheten. Att inte kunna säga nej till ett kunduppdrag är en del av livssituationen. Försörjningsaspekten är kanske den viktigaste förklaringen till att det är svårt att upprätthålla en fysisk, tidsmässig och känslomässig åtskillnad mellan arbetsliv och privatliv, menar Gold och Mustafa (2013). Vanjas beskrivning av sitt förhållningssätt till begreppet semester synliggör att hon har två kategorier av uppdragsgivare, eller kunder, som delvis behandlas olika – följarna, som efterfrågar nytt innehåll dagligen, i synnerhet under perioder då de själva är lediga, och företagen, som betalar för innehåll vid en tidpunkt som passar deras marknadsföringsplan. Båda kategorierna ställer krav på utfört arbete på ett sätt som försvårar gränsarbetet.

Det är inte alltid informanterna ensamma som avgör hur, var och när arbetet ska ske, och hur segmenteringen mellan arbete och fritid ska göras. I synnerhet barn fungerar ofta som gränsvakter. När barnen skriker eller behöver tas omhand finns ingen möjlighet till förhandling. Det är återkommande att kvinnor reglerar sina arbetstider efter familjens behov. När barnen lämnat hemmet på morgonen skapas ett avgränsat tidsintervall där arbete kan ta plats (Sayah 2013). Som Kajsa formulerar det: ”Då är det ju väldigt tydliga ramar: just nu jobbar jag, nu jobbar jag inte”.

Kajsa och de andra finner alltså stöd för sitt gränsarbete i vad Fonner och Stache (2012) kallar institutionaliserade gränser, de strukturer som samhället erbjuder i form av tidsnormer. I Kajsas fall handlar de institutionaliserade gränserna om normer för när barn bör och får vara på förskolan, vilka i sig är anpassade efter normer för manligt lönearbete. Förskolan blir genom sina öppettider ett gränsobjekt som segmenterar Kajsas liminala tillvaro. Men andra, såsom Estelle, känner skuld när hon lämnat sin son på förskolan och sedan inleder arbetsdagen med att städa för att göra hemmet till en presentabel bakgrundsmiljö.

> Tänk om förskolepersonalen visste att jag står här och tar hand om disken, liksom. Usch vad hemsk jag är som har lämnat mitt barn för att stå här och ta hand om disken.

De institutionaliserade gränser som förskoletiderna utgör, tycks hos Estelle frammana ett behov av att följa även andra institutionaliserade gränser, såsom normer för vad som kan definieras som arbete och inte. Eget hushållsarbete räknas inte

som arbete enligt industrikapitalistiska normer. Inte heller räknas en plats där egen disk diskas, det egna köket, som en plats för arbete. Att ta hand om disken väcker känslor av skam hos Estelle inför vad förskolepersonalen skulle tycka om de visste. Skamkänslorna så starka att hon valt att fördela arbetsuppgifterna så att de uppgifter som lättast passerar som arbete i utomståendes ögon, vad hon kallar ”jobbjobb”, förläggs till de manligt kodade ”normala arbetstider” under vilka barnen är på förskolan. Kärnverksamheten som influencer sköter hon när barnen är hemma igen. Estelle exemplifierar med en video hon ville göra om hur hon servade barnvagnen.

> Då blev jag så här: Men kan jag göra det nu på dagen? Tänk om förskolepersonalen ser att jag städar min vagn. Är det jobb? Nej, det är nog inte jobb. Det är nog egentligen en hushållssyssla, som att städa. Så det kan jag inte göra nu på dagen, utan det får jag göra på eftermiddagen när jag har hämtat barnen (skratt). Nu när jag jobbar och barnet är i förskoleverksamhet, då måste jag liksom sitta och mejla och fakturera. Alltså göra tydliga jobbjobb liksom. (Estelle)

Intervjun med Estelle synliggör att institutionaliserade gränser såsom förskoletider inte enbart underlättar gränsarbetet genom att vara tydliga gränsobjekt. De kan även trigga de normsystem som reglerar arbetsmoral och respektabilitet. Till skillnad från Denise som känner sig lycklig över att ha ”lurat systemen” genom att få betalt för att ägna sig åt saker som inte ”känns” som jobb, känner Estelle skam över att befinna sig i ett liminalt tillstånd där det är oklart för henne om ”hushållssysslor” ska betraktas som arbete eller inte. För att kunna passera som ett respektabelt, moraliskt subjekt i förskolepersonalens och andras ögon, leker hon jobbjobb på dagen och utför kärnverksamheten efter ”normal” arbetstid. På så sätt fungerar de institutionaliserade gränserna på motsatt sätt, de hjälper henne inte att värna sin fritid, utan de tvingar henne att dubbelarbeta. Så till vida orienterar hon sig mot traditionella normer för kön.

Även om informanterna anpassar arbetsdagen efter arbetstidsnormer, är de väl medvetna om att de inte riktigt fungerar i tillvaron som influencer. Denise förlägger arbetet till tiden då dottern är i skolan, men menar samtidigt att ”det är en sanning med modifikation, för min bästa tid att publicera är klockan sex”. Det är när arbetsdagen är slut för andra, som den viktigaste arbetstiden för en influencer börjar, menar Estelle.

> Interaktionen är ofta högre på kvällen. Jag har mest mammor på min sida och de är inne på Instagram först när de har lagt sina barn. Så då borde jag vara aktiv och publicera inlägg vid den tiden, när det interageras, liksom. […] Så det är omöjligt att sitta sju till fyra på mitt jobb liksom. Det går inte. (Estelle)

Den intention som Vanja har, att låta telefonen vila från en viss tid på kvällen, upplever Estelle som svår. Det går inte att arbeta ”sju till fyra”. Istället behöver arbetet utföras under kvinnligt kodade tider – tider där dubbelarbetande kvinnor traditionellt förlagt hemarbetet. För Denise gör det faktum att klockan sex på kvällen är hennes ”bästa tid” gränserna genomsläppliga:

> Jag vill inte alltid gå ifrån våra middagar. Det är en viktig grej i vår familj att vi sitter ner i lugn och ro och äter middag. Det är en avvägning. Ibland försöker jag smita i väg för att få ut någonting klockan sex. (Denise)

Det liminala tillståndet försätter Denise i en situationsbaserad förhandling mellan vad hon vill och vad hon bör. När arbetet vinner över familjelivet sker det genom att hon ”smiter iväg”, vilket synliggör att hon inte riktigt betraktar arbetet som legitimt förfall. Under kvinnligt kodad tid bör hon vara tillgänglig för verkligt familjeliv – inte gestaltningen av detta familjeliv i sociala medier, trots att det är hennes jobb.

Avslutning

Influencers befinner sig i epicentrum av digitalisering och motstridiga arbetsideal. En industrikapitalistisk idealisering av (manligt) lönearbete dröjer sig kvar, men utmanas av en nyliberal (post-feministisk) tilltro till individens (inte minst kvinnans) drivkraft att som entreprenör styra livet mot framgång och lycka. Syftet har varit att undersöka hur tolv kvinnliga mikro-influencers förhåller sig till dessa normer för arbete i den liminala tillvaro de befinner sig i. Vi kan konstatera att inte alla trivs med en karnevalistisk livsstil präglad av upp och nedvända normsystem där unga lever ”pensionärsliv” och måndagen ersatt fredagen som veckodagen att längta efter. Vissa försöker skapa stabilitet i en flytande tillvaro genom att linjera sig med traditionella normer för arbete i tid och rum.

Tillvaron som influencer kännetecknas av en allestädes närvarande, pockande arbetspotential. Den påslagna jobbhjärnan och den sökande blicken situerar influencers i en social fabrik som aldrig sover (Fleming 2015). Härigenom försätts influencers i ett dubbelt dilemma. Å ena sidan upplever många att de behöver aktivt gränsarbeta för att förhindra att den flytande tillvaron 24/7 blir alltför problematisk. Här ingår att förhålla sig till familjens behov och samhällets normer för arbetstid. Å andra sidan behöver de förhålla sig till normer för kön som säger att de aktiviteter de ägnar sig åt 24/7 inte är arbete; att de tider och platser de arbetar på inte är arbetstider eller arbetsplatser. Som en följd förhandlas merparten av aktiviteterna i tillvaron som influencer bort från

definitionen av arbete. Endas en bråkdel av den totala tidsåtgången räknas. För att även kärnverksamheten ska uppfattas som riktigt arbete, orienterar sig vissa mot platser såsom kontoret, bara för att tvingas inse att kvinnligt kodat arbete svårligen låter sig utföras på en manligt kodad plats. Vad influencers säljer är den upplevelse av intimitet och autenticitet som skapas genom att gränserna till det privata är genomsläppliga, en upplevelse som inte kan skapas i kontorsmiljö.

I forskning om det nya arbetslivet får olika arbetsplatser symbolisera olika grad av frihet – att kunna arbeta från caféer, flygplatser, eller för den delen i hemmet, blir eftersträvansvärt. Detta bekräftas av influencers som en av fördelarna med deras tillvaro. Men samtidigt är platser ofrånkomligen könskodade, vilket påverkar värderingen av det arbete som utförs där. Att som kvinna arbeta i hemmet gör att arbetet lätt uppfattas som icke-produktivt icke-arbete. I själva verket tycks både arbete och fritid vara undertryckta kategorier i tillvaron som influencer. Den mesta tiden ägnas å ingetdera eller både och, vilket kännetecknar det liminala tillståndet.

Vad den här studien visar är att forskning om gränser mellan arbete och frihet fortfarande idag behöver problematiseras från ett genusperspektiv som samtidigt synliggör distinktionen mellan arbete och icke-arbete. Att ett begrepp som ”nästan-arbete” enkelt låter sig tillämpas för att beskriva en ny kvinnlig kodad yrkeskategori synliggör att kvinnors arbete fortfarande behöver legitimeras för att räknas. Normen att kvinnors händer, oberoende av klasstillhörighet, ska vara i ständig rörelse har i praktiken inneburit att kvinnor i alla tider ägnat sig åt ”alltid-arbete”. En utgångspunkt för kritisk forskning om det nyliberala, flexibla arbetslivet bör vara frågan för vem gränser mellan arbete och fritid någonsin varit möjlig.

Referenser

Abidin, Crystal (2016) ”Aren’t these just young, rich women doing vain things online?” Influencer selfies as subversive frivolity. *Social Media + Society* 8(2): 1-17.

Acker, Joan (1990) Hierarchies, jobs, bodies: A theory of gendered organizations. *Gender & Society* 4(2): 139–158.

Ahmed, Sara (2006) *Queer phenomenology. Orientations, objects, others.* Durham/ London: Duke University Press.

Allvin, Michael, Aronsson, Gunnar, Hagström, Tom, Johansson, Gunn och Lundberg, Ulf (2006) *Gränslöst arbete. Socialpsykologiska perspektiv på det nya arbetslivet*. Malmö: Liber.

Alexandersson, Anna och Kalonaityte, Viktorija (2021) Girlbosses, punk poodles, and pink smoothies: Girlhood as enterprising femininity. *Gender, work and organization* (28): 416-438.

Bachtin, Michail (2007) *Rabelais och skrattets historia. François Rabelais’ verk och den folkliga kulturen under medeltiden och renässansen*. Gråbo: Anthropos.

Bauman, Zygmund (2006) *Liquid fear*. Cambridge: Polity Press.

Berlant, Lauren (2011) *Cruel optimism*. Durham: Duke University Press.

Clark, Sue Campbell (2000) Work/family border theory: A new theory of work/family balance. *Human relations* 53(6): 747-770.

Crary, Jonathan (2013) *24/7*. London: Verso

Domenico, Maria Laura, Daniel, Elizabeth och Nuan, Daniel (2014) ‘Mental mobility’ in the digital age: entrepreneurs and the online home-based business. *New Technology, work and employment* 29(3): 266-281.

Duffy, Brooke Erin (2016) The romance of work: Gender and aspirational labour in the digital culture industries. *International Journal of Cultural Studies* 19(4): 441-457

Duffy, Brooke Erin och Hund, Emily (2015) ”Having it All” on social media: Entrepreneurial femininity and self-branding among fashion bloggers. *Social Media + Society* 1(2): 1-11.

Fleming, Peter (2015) *The mythology of work. How capitalism persists despite itself*. London: Pluto press.

Fonner, Kathryn L. och Stache, Lara C. (2012) All in a day’s work, at home: teleworkers’ management of micro role transitions and the work–home boundary. *Technology, work and employment* 27(3): 242-257.

Gold, Michael och Mustafa, Mona (2013) ”Work always wins”: client colonisation, time management and the anxieties of connected freelancers. *New Technology, work and employment* 28(3): 197-211.

Grip, Lena och Jansson, Ulrika (2021) ”The right man in the right place”: The consequences of gender-coding of place and occupation in collaboration processes. *European Journal of Women’s Studies* 29(2): 1-16.

Hong, Renyi (2015) Finding passion in work: Media, passion and career guides. *European Journal of Cultural Studies* 18(2): 190-206.

Hope, Sophie och Richards, Jenny (2015) Loving work: Drawing attention to pleasure and pain in the body of the cultural worker. *European Journal of Cultural Studies* 18(2): 117-141.

Kearny, Mary Celeste (2006) *Girls make media*. New York/ Milton Park: Routledge.

Marwick, Alice E. (2015) Instafame: Luxury selfies in the attention economy. *Public Culture* 27(1): 137–160.

Nilsson, Gabriella (2021) Detesting influencers: Print media perspectives on the phantasmagoria of influencer life worlds. *Ethnologia Scandinavica* 51: 42–61.

Nilsson, Gabriella (2022) Autobiographical convergences: A cultural analysis of books by digital media influencers. *Biography* 45(1): 67–89.

Nilsson, Gabriella (2023) ”Jag kan leva på detta!”: Utmaningar och möjligheter med arbetet som influencer. Sandmark, Hélène (red) *Ett hälsofrämjande arbetsliv?: Utmaningar och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, Gabriella (2024) Set in Motion: Paradoxical narratives of becoming Swedish digital media influencers. *Gender Work and Organization* 31(2): 337–352.

Nippert-Eng, Christena (1996) Calendars and keys: The classification of ”home” and ”work”. *Sociological Forum* 11(3): 563–582.

Petersson McIntyre, Magdalena (2021) Commodifying feminism: Economic choice and agency in the context of lifestyle influencers and gender consultant. *Gender, work and organization* (28): 1059-1078.

Raun, Tobias (2018) Capitalizing intimacy: New subcultural forms of micro-celebrity strategies and affective labour on YouTube. *CONVERGENCE* 24(1): 99-113.

Sayah, Shiva (2013) Managing work–life boundaries with information and communication technologies: the case of independent contractors. *New Technology, work and employment* 28(3): 179-196.

Soja, Edward W. (1996) *Thirdspace: Journeys to Los Angeles and other real-and-imagined places*. Hoboken: Wiley-Blackwell.

Taylor, Stephanie (2015) A new mystique? Working for yourself in the neoliberal economy. *The Sociological Review* 63: 174-187.

Taylor, Stephanie och Luckman, Susan (2018) *The new normal of working lives. Critical Studies in Contemporary Work and Employment*. London: Palgrave Macmillan.

Turner, Victor (1970) Betwixt and between. Turner, Victor. *The forest of symbols. Aspects of Ndembu ritual.* Ithaca: Cornell University Press.

Turner, Victor (1974) Liminal to liminoid, in play, flow, and ritual: An essay in comparative symbology. *Rice Institute Pamphlet*. Rice University Studies 60(3).

Woodcock, Jamie och Graham, Mark (2020) *The gig economy: A critical introduction.* Cambridge: Polity.

Yallop, Olivia (2021) *Break the Internet*. London: Scribe publications.

Nyckelord

Arbete, arbetspotential, liminalitet, influencer, digital kultur

Gabriella Nilsson
Avdelningen för etnologi, Institutionen för kulturvetenskaper
Lunds universitet
E-post: gabriella.nilsson@kultur.lu.se

Anna Ode
Master i tillämpad kulturanalys
E-post: anna.ode@hotmail.com